

Analyse av regnskapsmessig pensjonskostnad

Seminar 7. mai 2018

Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS

www.aktuarene.no

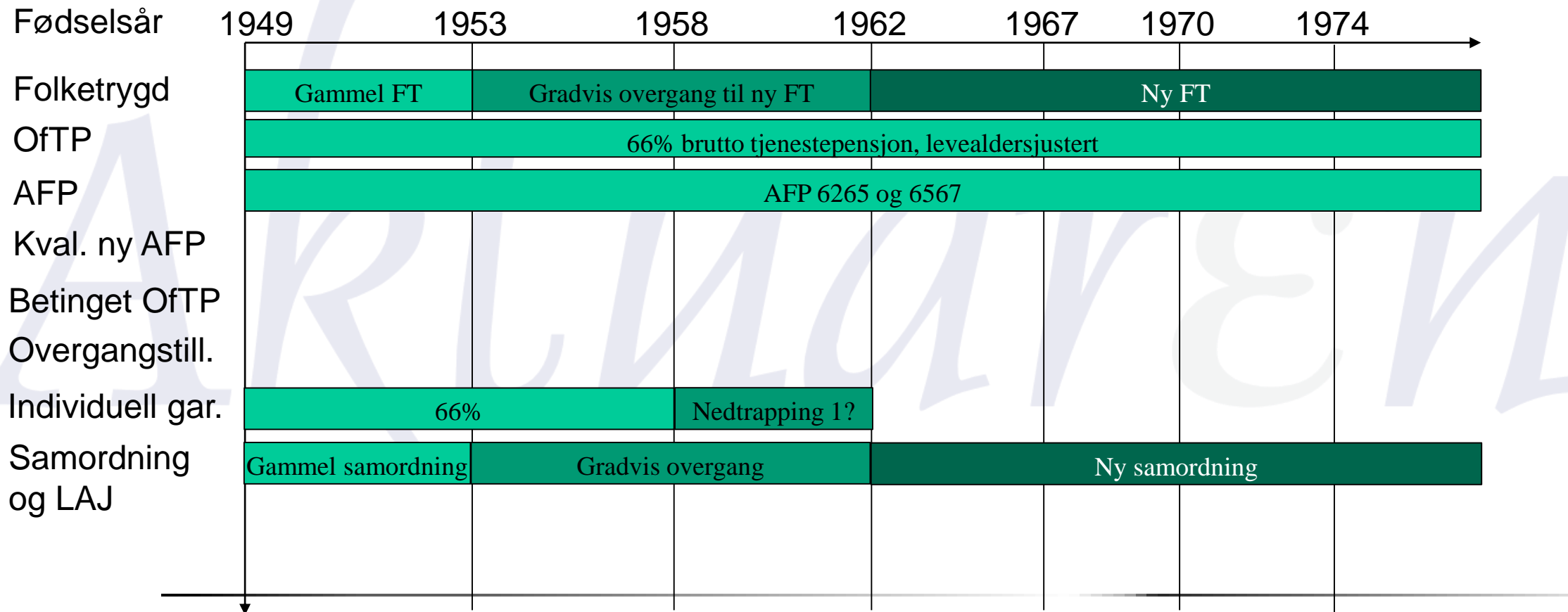
www.aktulator.no

Regnskapsmessig pensjonskostnad - To ulike perspektiver;

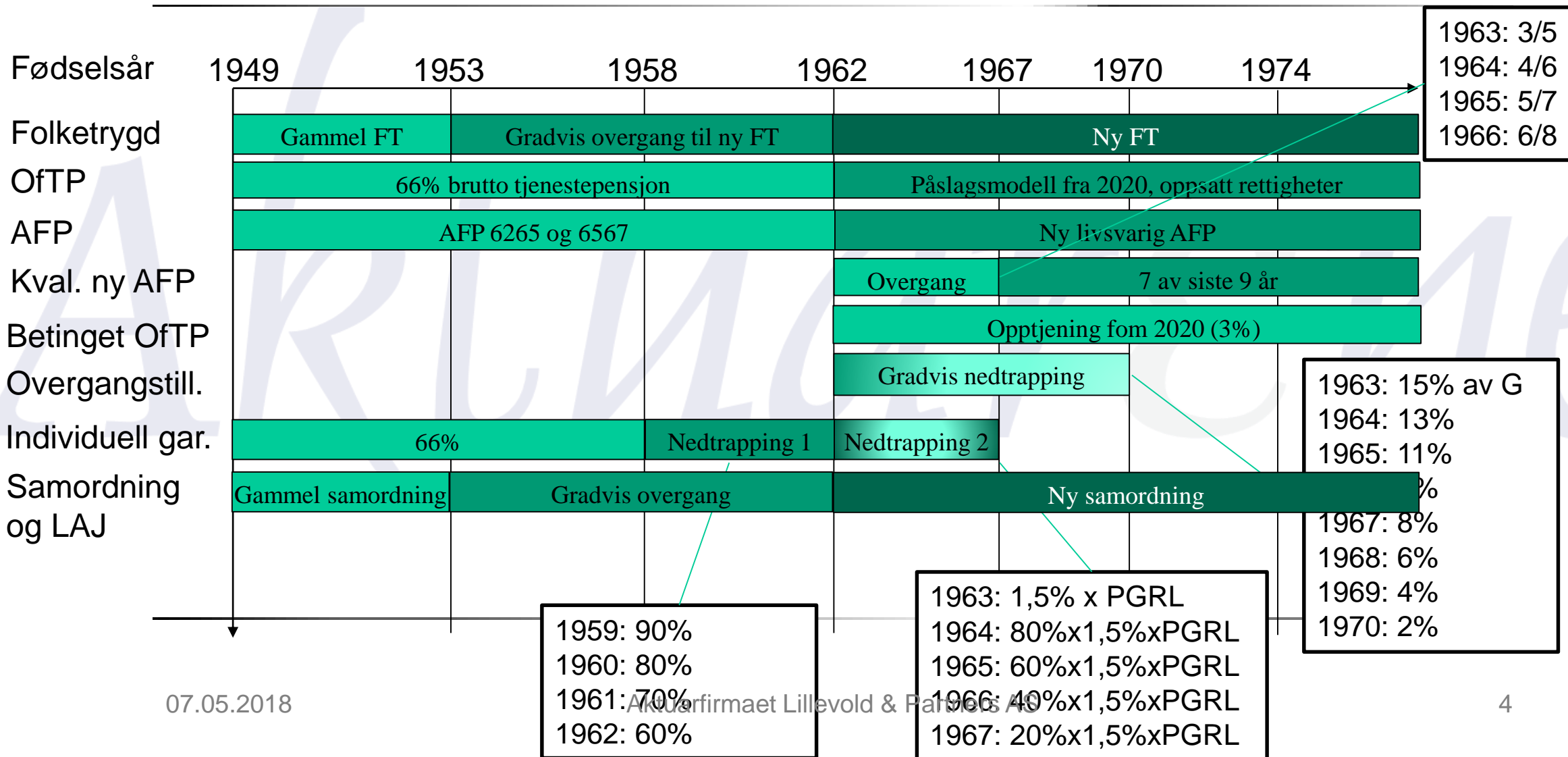
- Årlig premie:
 - Nødvendig kapitaltilførsel for opprettholdelse av dekning for juridisk pådratte forpliktelser
 - Sikring av pensjonsordningens “indre liv”
 - Likviditet
- “Bedriftsøkonomisk riktig”:
 - Periodisering i samme takt som verdien av pensjonsrettigheter tjenes opp
 - Arbeidsgivers løpende reelle kostnad ved på forhånd å innfri fremtidige pensjonsforpliktelser
 - Regnskapskostnad

- Men hva blir bedriftsøkonomisk riktig i ny offentlig tjenestepensjon?

Før reformen av offentlig tjenstepensjon

Reform av offentlig tjenestepensjon

Førsteordens problemstillinger:

- Iverksettelse av planendring/er
 - Klassifisering av påslagsmodellen, ny offentlig AFP og Betinget pensjon
 - Periodisering av kostnaden
-

Aktuar

Iverksettelsestidspunkt

- For NRS er det vedtakstidspunktet som er grunnlaget for når planendringer skal kostnadsføres. Dette i motsetning til GKRS der alt tyder på at planendringen skal gå over balansen når alle elementer i den nye ordningen er vedtatt.

	GKRS	NRS/IAS 19
Nye samordningsregler	2020	I sommer 2018? Og kun for de som er født før 1963?
Ny offentlig tjenestepensjon	2020	2019?
Endringer knyttet til de med særaldersgrenser	2020	2020?

Generelt om planendring i NRS

Norsk regnskapsstandard 6: Pensjonskostnader

- 56. Endringer av betingelsene i en pensjonsordning kan påvirke forpliktelsens størrelse. **Planendring kan skje enten med tilbakevirkende kraft**, eller med effekt kun for fremtidig opptjening. For planendringer som ikke gis tilbakevirkende kraft, vil det ikke foreligge en forpliktelse med bakgrunn i tidligere års opptjening. Planendringen vil således kun ha betydning for fremtidig pensjonsopptjening. **Planendringer med tilbakevirkende kraft som er betinget av fremtidig ansettelse, innregnes enten i resultatregnskapet umiddelbart eller fordeles lineært over tiden frem til ytelsen ikke lenger er betinget av fremtidig ansettelse.**

V. Årets pensjonskostnad (Net Periodic Pension Cost - NPPC)

Verdi av årets pensjonsopptjening (Service Cost Component - SCC)
+ Rentekostnad av PBO, Service Cost og pensjonsutbetalinger
+ Amortisering av akkumulert estimat(gevinst)/tap
- Forventet avkastning av pensjonsmidler
+ Amortisering av (redusert)/økt forpliktelse ved pensjonsplanendring
Til sammen, eksklusive administrasjonskostnader

#N/A	-	-
#N/A	-	-
#N/A	-	-
#N/A	-	-
-	50 000 000	-
#N/A	50 000 000	-

VI. Forventet PBO ved årets slutt (UB)

Faktisk benyttet ved årets begynnelse (IB)
+ Rentekostnad
+ Årets pensjonsopptjening
+ (Redusert)/Økt forpliktelse ved pensjonsplanendring i løpet av året
- Pensjonsutbetalinger
Forventet ved årets slutt (UB)

#N/A	-	50 000 000
#N/A	-	-
#N/A	-	-
-	50 000 000	-
#N/A	-	-
#N/A	50 000 000	50 000 000

Generelt om planendring i GKRS (1)

Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)

- §13-4 punkt D. :

Estimatavvik for pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse samt **virkingen av planendringer** etter § 13-3 bokstav C regnskapsføres i balansen. Akkumulert estimatavvik for tidligere år som ikke er balanseført regnskapsføres i 2011.

II. Verdier ved begynnelsen av året (IB),

Brutto påløpt pensjonsforpliktelse			
. Benyttet foregående UB	0	0	53 210 000
. Benyttet denne IB	0	50 000 000	53 210 000

IV. Årets pensjonskostnad

Verdi av årets pensjonsopptjening (inkl. rente)	0	0	0
+ Rentekostnad av pensjonsforpliktelser	0	3 210 000	3 320 304
- Forventet avkastning av pensjonsmidler	0	0	0
Netto pensjonskostnad	0	3 210 000	3 320 304

+ Amortisering av premieavvik tidligere år	0	0	-214 000
Administrasjonskostnader			
Samlet kostnad	0	3 210 000	3 106 304

V. Premiavvik - (tap)/gevinst - for året

	0	-3 210 000	-3 320 304
--	---	------------	------------

VI. Estimert verdi brutto pensjonsforpliktelse UB

	2019	2020	2021
IB	0	50 000 000	53 210 000
+ Rentekostnad av IB	0	3 210 000	3 320 304
+ Årets pensjonsopptjening (inkl. rente)	0	0	0
- Pensjonsutbetalinger (inkl. rente)	0	0	0
Estimert UB	0	53 210 000	56 530 304

VIII. Årets (gevinst)/tap brutto pensjonsforpliktelse.

Estimert UB	0	53 210 000	56 530 304
- Anvendt for balansen UB	0	-53 210 000	-56 530 304
Gevinst/(Tap)	0	0	0

X. Akkumulert gevinst/(tap) brutto pensjonsforpliktelse

IB	0	0	0
+ Justering foregående UB til denne IB	0	-50 000 000	0
- Årets amortisering av gevinst/(tap)	0	50 000 000	0
+ Gevinst/(Tap) for året	0	0	0
UB	0	0	0

XII. Akkumulert premieavvik - gevinst/(tap)

IB	0	0	3 210 000
- Årets amortisering av gevinst/(tap)	0	0	-214 000
+ Gevinst/(Tap) for året	0	3 210 000	3 320 304
- Ekstraordinær amortisering engangspremie			
UB	0	3 210 000	6 316 304

Generelt om planendring i GKRS (2)

Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)

- §13-4 punkt D. :

Estimatavvik for pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser samt **virkingen av planendringer** etter § 13-3 bokstav C regnskapsføres i balansen. Akkumulert estimatavvik for tidligere år som ikke er balanseført regnskapsføres i 2011.

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>
XII. Estimert brutto pensjonsforpliktelse UB for balansen			
IB	0	0	53 210 000
+ Rente	0	3 210 000	3 320 304
+ Årets pensjonsopptjening (inkl. rente)	0	0	0
- Pensjonsutbetaling (inkl. rente)	0	0	0
+ Amortisering av tap/(gevinst) vedr. forpliktelse	0	50 000 000	0
For balansen	0	53 210 000	56 530 304
- Gjenstående amortisering av tap/(gevinst) vedr. forpliktelse	0	0	0
Estimert virkelig verdi	0	53 210 000	56 530 304
XIV. Sammendrag av forpliktelser/(eiendeler) for balansen			
Brutto pensjonsforpliktelse	0	53 210 000	56 530 304
Pensjonsmidler	0	0	0
Netto pensjonsforpliktelse	0	53 210 000	56 530 304
XI. Avstemning av balansen			
IB	0	0	53 210 000
+ Netto pensjonskostnad	0	3 210 000	3 320 304
- Årets amortisering av premieavvik	0	0	214 000
+ Netto balanseført estimatavvik	0	50 000 000	-214 000
- Premieinnbetalinger	0	0	0
UB	0	53 210 000	56 530 304

Klassifisering:

- Definisjon innskuddsplan:
 - Yte bidrag
 - Bidraget er endelig i den forstand at fremtidige forhold ikke kan utløse justeringer som relaterer seg til tidligere perioders bidrag.
 - Foretaket eller medlemmene bestemmer hvordan sparingen skal organiseres og forvaltes.
 - Bidrag normalt fastsatt som en andel av ansattes lønn
 - Fremtidig pensjon vil avhenge av bidragets størrelse og avkastning.
 - Definisjon ytelsesplan
 - En pensjonsplan som ikke tilfredsstiller definisjonen av innskuddsplan er en ytelsesplan.
-

Klassifisering: Påslagsmodellen

- Definisjon innskuddsplan:
 - Yte bidrag ?
 - Bidraget er endelig i den forstand at fremtidige forhold ikke kan utløse justeringer som relaterer seg til tidligere perioders bidrag.
 - Foretaket eller medlemmene bestemmer hvordan sparingen skal organiseres og forvaltes.
 - Bidrag normalt fastsatt som en andel av ansattes lønn
 - Fremtidig pensjon vil avhenge av bidragets størrelse og **avkastning**.
- Definisjon ytelsesplan
 - En pensjonsplan som ikke tilfredsstiller definisjonen av innskuddsplan er en ytelsesplan.

- Ytelsesplan!
-

Klassifisering: Ny offentlig AFP

- Definisjon innskuddsplan:
 - Yte bidrag ?
 - Bidraget er endelig i den forstand at fremtidige forhold ikke kan utløse justeringer som relaterer seg til tidligere perioders bidrag. Hvem har risikoen?
 - Men refusjonsordninger og innføringen av betinget pensjon kan gjøre allokeringen at det er vanskelig å fastsette hvor stor andel av kostnaden som foretaket har?
 - Foretaket eller medlemmene bestemmer hvordan sparingen skal organiseres og forvaltes.
 - Bidrag normalt fastsatt som en andel av ansattes lønn
 - Fremtidig pensjon vil avhenge av bidragets størrelse og **avkastning**.
- Definisjon ytelsesplan
 - En pensjonsplan som ikke tilfredsstillter definisjonen av innskuddsplan er en ytelsesplan.
- Ytelsesplan!
- (Privat AFP er klassifisert som ytelsesbasert flerforetaksordning. Nr. 67 i Vedlegg 1)

Klassifisering: Betinget pensjon

- Definisjon innskuddsplan:
 - Yte bidrag ?
 - Bidraget er endelig i den forstand at fremtidige forhold ikke kan utløse justeringer som relaterer seg til tidligere perioders bidrag. Hvem har risikoen?
 - Foretaket eller medlemmene bestemmer hvordan sparingen skal organiseres og forvaltes.
 - Bidrag normalt fastsatt som en andel av ansattes lønn
 - Fremtidig pensjon vil avhenge av bidragets størrelse og **avkastning**.
 - Definisjon ytelsesplan
 - En pensjonsplan som ikke tilfredsstillter definisjonen av innskuddsplan er en ytelsesplan.
 - Ytelsesplan!
 - (Privat AFP er klassifisert som ytelsesbasert flerforetaksordning. Nr. 67 i Vedlegg 1)
-

Periodisering av kostnad

- NRS6 §32
 - Ved en vesentlig opptjening mot slutten av opptjeningsperioden skal en lineær metode brukes som allokering metode i stedet for pensjonsplanens opptjeningsformel.

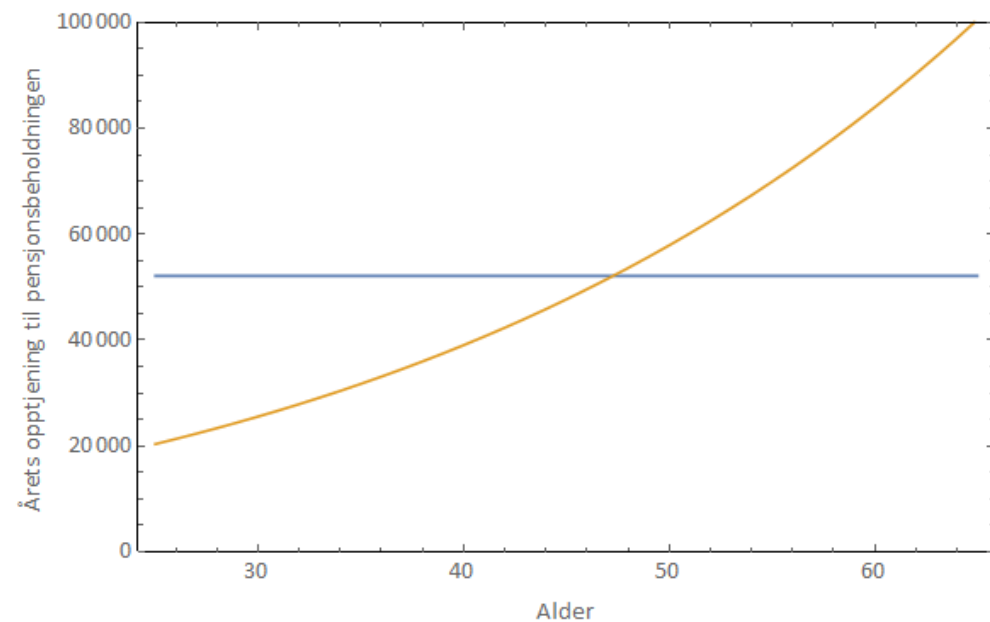
Aktuarene

Periodisering av kostnad: Påslagsmodellen

- NRS6 §32
 - Ved en vesentlig opptjening mot slutten av opptjeningsperioden skal en lineær metode brukes som allokering metode i stedet for pensjonsplanens opptjeningsformel.
- Påslagsmodellens opptjeningsformel?
 - Det er lik utviklingen i pensjonsbeholdningen.
- Hvordan vil kostnaden knyttet til pensjonsbeholdningen utvikle seg?

Periodisering av kostnad: Påslagsmodellen

Lønns: 4. G
G-regulering: 2.25 %
Lønnsregulering: 2.5 %

Periodisering av kostnad: Påslagsmodellen

- NRS6 §32
 - Ved en vesentlig opptjening mot slutten av opptjeningsperioden skal **en lineær metode brukes** som allokeringmetode i stedet for pensjonsplanens opptjeningsformel.
- Påslagsmodellens opptjeningsformel?
 - Det er lik utviklingen i pensjonsbeholdningen.

Periodisering av kostnad: Ny Offentlig AFP og Betinget Pensjon

- NRS6 §32
 - Ved en vesentlig opptjening mot slutten av opptjeningsperioden skal en **lineær metode?** brukes som allokering metode i stedet for pensjonsplanens opptjeningsformel.
 - Dette kommer litt an på refusjonsordningen?
 - Betinget Pensjon er bygd opp på samme måte som påslagsmodellen, og er et gulv for AFP ordningen. Det er derfor rimelig å fordele kostnaden knyttet til Betinget Pensjon lineært.
 - Dette vil fort bli koblet opp mot fratredelsesmodellen som benyttes ved regnskapsberegningene
 - For AFP kan det være rimelig at kostnaden fordeles med kvalifiseringsperioden, ettersom det er tenkt at det skal lages en refusjonsordning.
 - Men hvordan fordeler dette seg om også Betinget Pensjon er en del av refusjonsordningen.
-

Regnskapsmessig pensjonskostnad - Bedriftsøkonomisk riktig?

- Årlig premie:
 - Nødvendig kapitaltilførsel for opprettholdelse av dekning for juridisk pådratte forpliktelser
 - Sikring av pensjonsordningens “indre liv”
 - Likviditet
- “Bedriftsøkonomisk riktig”:
 - Periodisering i samme takt som verdien av pensjonsrettigheter tjenes opp
 - Arbeidsgivers løpende reelle kostnad ved på forhånd å innfri fremtidige pensjonsforpliktelser
 - Regnskapskostnad

Ingen åpenbar endring. Det er fortsatt ytelsesordninger vi har med å gjøre.

Følgelig betyr dette at

- Pensjonskostnaden vil kunne være forskjellig fra premien.
 - Premieavviket for GKRS vil dermed fortsatt eksistere.

*Aktuar*ene

Biometrisk og økonomisk risiko

Hva er årets andel av den «riktige» forpliktelsen som kommuner og offentlige foretak påtar seg?

Innfrielse av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse: Usikkerhet - Dagens offentlig tjenstepensjon

- Størrelse, tidspunkt og varighet for fremtidig pensjonsutbetaling. Risikofaktorer:
 - Økonomiske: Fremtidig lønn og G
 - Demografiske: Levetid, dødsfallstidspunkt, uførehendelser, fratredelse.....
 - Resultat forvaltning av pensjonskapitalen. Risikofaktorer:
 - Finansmarkedet generelt
 - Allokering på aktivaklasser
 - Forvalters resultat innen respektive aktivaklasser
-

Innfrielse av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse: Usikkerhet - Ny offentlig tjenestepensjon

- Størrelse, tidspunkt og varighet for fremtidig pensjonsutbetaling. Risikofaktorer:
 - Økonomiske: Fremtidig lønn og G
 - Dette gjelder i høyeste grad fremdeles, men nå er mye av risikoen flyttet over på fremtidig G-utvikling.
 - Demografiske: Levetid, dødsfallstidspunkt, uførehendelser, fratredelse.....
 - Dette er som tidligere, men i tillegg er det nå usikkerhet knyttet til
 - Uttaksalder
 - AFP/Betinget Pensjon-koblingen
 - Resultat forvaltning av pensjonskapitalen. Risikofaktorer:
 - Finansmarkedet generelt
 - Allokering på aktivklasser
 - Forvalters resultat innen respektive aktivklasser
-

Følgelig betyr dette at

- Det vil fortsatt være avvik fra forventete pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ved årets slutt, og faktiske pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ved årets slutt.
 - Estimatavviket vil fortsatt eksistere.

*Aktuar*ene

Kort oppsummert

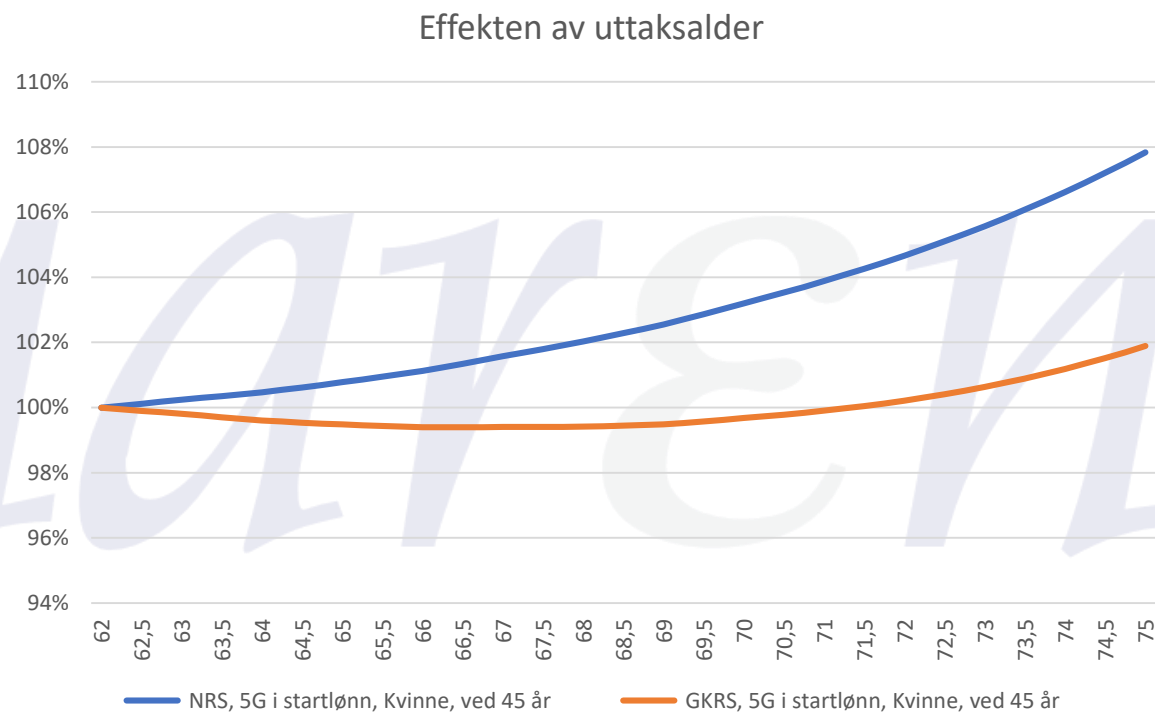
- Vi har en ytelsesordning, og det kommer til å bli en ytelsesordning.
 - Det er derfor den relative størrelsen på ytelsen som blir det avgjørende om det blir en høyere kostnad eller ikke.
 - Ettersom det er ytelsen som endrer seg, vil pensjonskostnaden for den nye offentlige tjenestepensjonen ha tilsvarende effekter som premien.
 - Det er usikkerhet knyttet til behandling av Betinget Pensjon og ny offentlig AFP.
-

Case:

Problematisering av uttaksalder

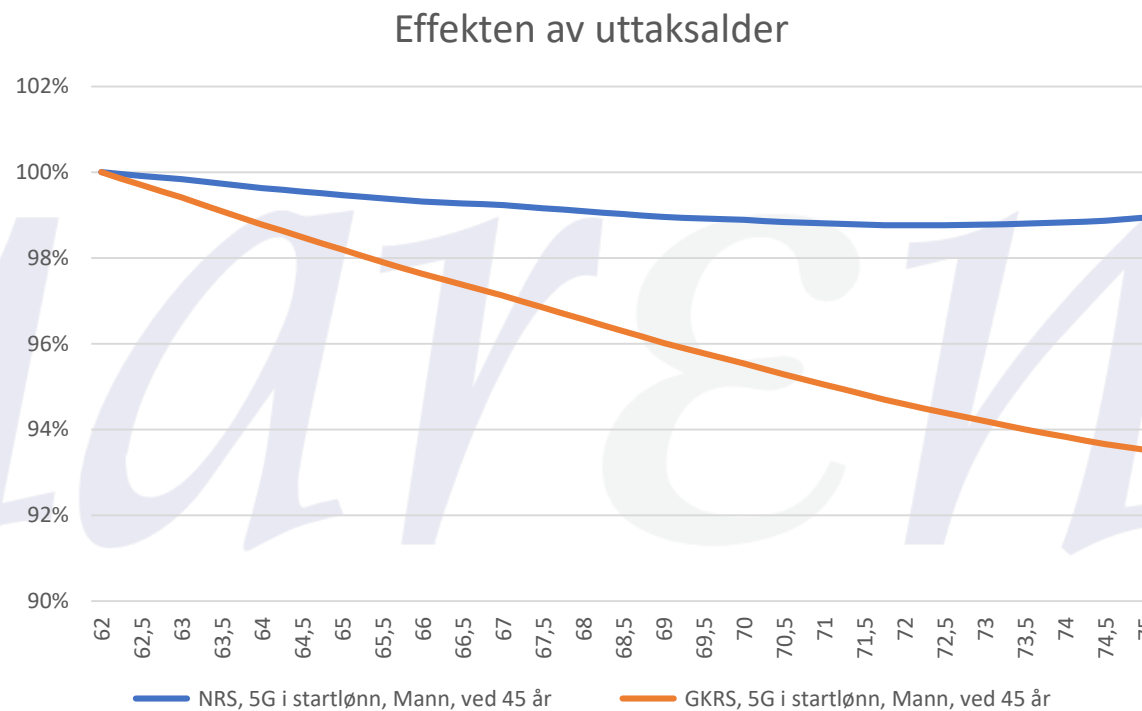
Effekten av valg av modell for uttaksalder

- Kvinne
- 45 år
- Startlønn på 5 G

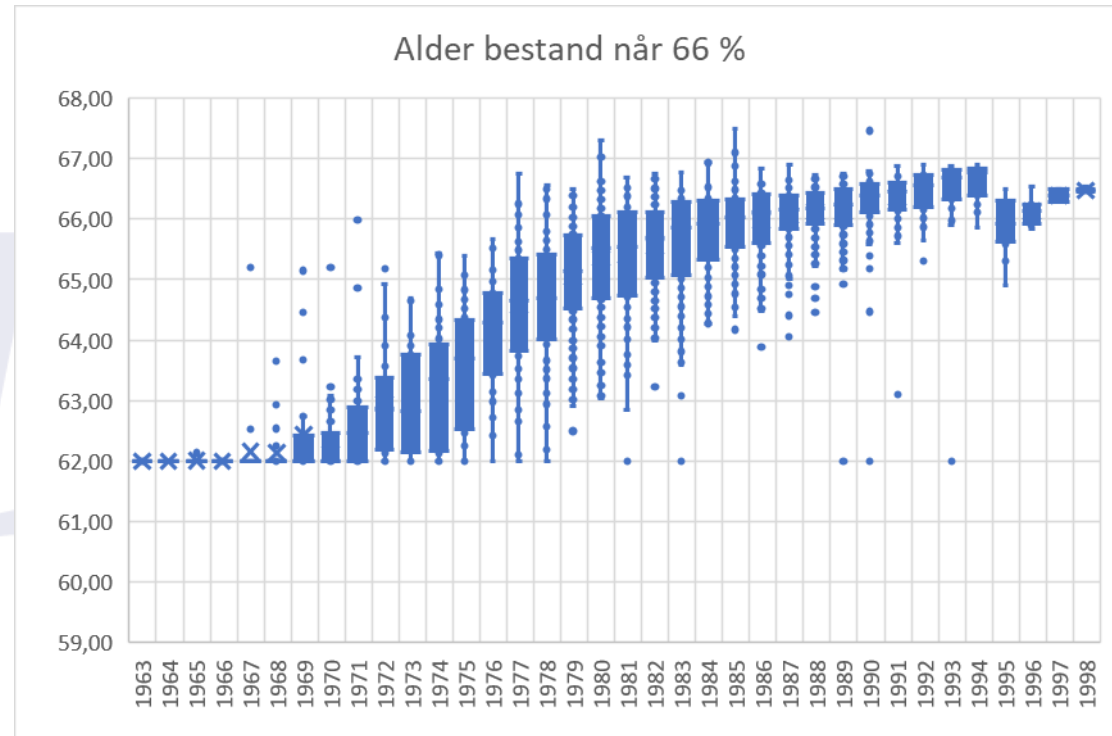
Effekten av valg av modell for uttaksalder

- Mann
- 45 år
- Startlønn på 5 G

Effekten av valg av modell for uttaksalder

- Hva er den kommende uttaksalderen?
- For en del av bestanden har vi følgende bilde

Effekten av valg av modell for uttaksalder

- Og for en annen del av bestanden har vi følgende bilde.

